

Adroddiad i'r: Cabinet

Dyddiad y Cyfarfod: 17 Chwefror 2015

Aelod/Swyddog Arweiniol: Julian Thompson-Hill /Paul McGrady

Awdur yr Adroddiad: Paul McGrady

Teitl: Argymhellion y Grŵp Buddsoddi Strategol

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Bidiau Cyfalaf a dderbyniwyd i'w cynnwys yn y Cynllun Cyfalaf 2015/16.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o'r tri phwyllgor archwilio, wedi cyfarfod ar sawl achlysur i ystyried ceisiadau a baratowyd gan bob adran.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Mae'r Cabinet yn cefnogi'r prosiectau yn atodiad 1 i'w cynnwys yn y cynllun cyfalaf 2015/16 ac argymhellir yn unol â hynny i'r Cyngor llawn.

4. Manylion yr Adroddiad

- 4.1 Mae setliad cyfalaf Llywodraeth Cymru ar gyfer 2015/16 yn unol â'r un ar gyfer 2014/15, ac mae'n parhau â'r setliadau cyfalaf gwael diweddar.

Gyda'r diffyg buddsoddiad cyfalaf gan Lywodraeth Cymru, nid oes gan y Cyngor unrhyw ddewis ond i ddibynnu ar ei adnoddau ei hun i fuddsoddi mewn prosiectau allweddol. Mae hyn yn golygu naill ai gwerthu asedau i gynhyrchu derbyniadau neu ddefnyddio benthyca darbodus.

- 4.2 Mae'r Cyngor yn anelu i gael gwared ar nifer o safleoedd dros y tair blynedd nesaf. Mae cyfanswm y cyllid sydd ar gael yn 2015/16 yn cynnwys £590 mil o asedau sydd ar hyn o bryd yn symud ymlaen i gael eu gwaredu, a rhagwelir y byddant yn cael eu cwblhau erbyn mis Mawrth 2015 a £1.615 miliwn mewn perthynas â gwerthu safleoedd masnachol a ragwelir i gael ei gwblhau yn ystod 2015/16. Mae dyraniad y cronfeydd hyn i gynlluniau yn un dros dro nes bod y cronfeydd yn cael eu derbyn o warediadau.

4.3 Mae'r cyllid sydd ar gael ar gyfer 2015/16 yn cael ei ddangos isod:

Ffynhonnell	Swm £000
Grant Cyfalaf Cyffredinol	1,834
Benthyca â Chymorth Heb ei Neilltuo	3,013
Benthyca Darbodus – Priffyrdd	2,085
Derbyniadau Cyfalaf	280
Derbyniadau Cyfalaf y Dyfodol - Gwaredu asedau parhaus	2,205
Arian wrth gefn heb ei wario d/y/Arall	293
Cyfanswm Cronfeydd sydd ar Gael 2015/16	9,710

4.4 Mae'r Cynllun Cyfalaf yn gwario arian ar ddau fath o brosiect. Yn gyntaf mae prosiectau untro fel ysgol newydd neu ailwampio canolfan hamdden, yr ail fath o wariant yw 'dyraniad bloc'. Mae'r rhain yn rhaglenni parhaus o waith sy'n ymestyn dros nifer o flynyddoedd (ac efallai byth yn gyflawn) e.e. cynnal a chadw ysgolion. Gellir talu am elfennau o'r gwaith hwn o gyllidebau atgyweirio a chynnal a chadw, ond mae rhan sylweddol yn cael ei ariannu drwy'r cynllun cyfalaf.

Argymhellion y Grŵp Buddsoddi Strategol

4.5 Penderfynodd y Grŵp Buddsoddi Strategol i wahodd ceisiadau yn unol â'r dyraniadau bloc y cytunwyd arnynt yn flaenorol gan adrannau. Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol wedi adolygu 12 o geisiadau dros nifer o gyfarfodydd.

4.6 Cafodd pob cais ei gyflwyno gyda chymeradwyaeth y pennaeth gwasanaeth perthnasol.

- Y bwriad yw dyrannu £1.5 miliwn i gefnogi Cymorth Tai Sector Preifat. Bydd yr arian yn cael ei ddefnyddio yn bennaf ar ddarparu Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl.
- Mae dyraniad o £220 mil yn cael ei argymhell ar gyfer Mân Addasiadau, Offer Cymunedol a Teleofal. Mae'r cyllid hwn yn cael ei dargedu at alluogi'r henoed a phobl anabl i aros yn eu cartrefi eu hunain.
- Y bwriad yw dyrannu £140 mil i'r Ystâd Amaethyddol i gefnogi rhesymoli'r ystâd a mynd i'r afael â materion lechyd a Diogelwch. Mae'r dyraniad hwn dros dro, yn amodol ar waredu asedau.
- Mae cynigion cyfalaf cynnal a chadw ysgolion a rhai nad ydynt yn ysgolion yn cynnwys darpariaeth ar gyfer gwaith cynnal a chadw hanfodol fel Cael Gwared ar Asbestos, Gwaith Asesu Risg Tân, DDA ac ati. Argymhellir bod £2.075 miliwn yn cael ei ddyrannu i Waith Cyfalaf Cynnal a Chadw Ysgolion. O'r swm hwn, bydd £275 mil dros

dro, yn amodol ar waredu asedau. Bwriedir hefyd i ddyrannu £450 mil i waith cynnal a chadw cyfalaf nad ydynt yn ysgolion. O'r swm hwn, bydd £50 mil dros dro, yn amodol ar waredu asedau. Argymhellir ymhellach fod y Penaethiaid Gwasanaeth priodol yn pennu union ddyraniadau i'r gwaith penodol sydd eu hangen, yn nhrefn blaenoriaeth.

- Mae priffyrdd wedi cael £100 mil i gefnogi benthyca darbodus fel rhan o'r gyllideb refeniw ar gyfer 2015/16. Bydd hyn yn caniatáu tua £1.75 miliwn o wariant cyfalaf. Yn ogystal â hyn, bwriedir dyrannu dyraniad bloc o £1miliwn ar gyfer atgyweiriadau strwythurol ac atgyweiriadau eraill, gan gynnwys cynnal a chadw priffyrdd, goleuadau stryd a phontydd. O'r swm hwn, bydd £125 mil dros dro, yn amodol ar waredu asedau. Yn ogystal â hyn, cynigir i ddyrannu £125 mil fel arian cyfatebol i gefnogi cais am grant £375 mil i Lywodraeth Cymru mewn perthynas â gwaith gwella risg llifogydd arfordirol yn Nwyrain Y Rhyl.
 - Ystyriodd y Grŵp Buddsoddi Strategol gynnig ar gyfer newid yr holl lusernau goleuadau stryd o fewn Sir Ddinbych gyda llusernau LED newydd. Bydd y rhaglen arfaethedig yn costio £2 filiwn i gyd dros chwe blynedd ac yn darparu arbedion sylweddol ar gostau ynni a chostau cynnal a chadw parhaus. Byddai'r cynllun yn cael ei ariannu drwy fenter cyllid Salix y Llywodraeth sy'n darparu benthyciadau di-log ar gyfer prosiectau ynni effeithlon a bydd yn cael ei ad-dalu drwy ddefnyddio'r arbedion a gynhyrchir. Mae'r costau o fewn y cais wedi cael eu cytuno gyda chyllid canolog. Mae ceisiadau am gyllid Salix yn ofynnol yn flynyddol, ac mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol yn argymhell cyflwyno cais i gael benthyciad Salix ar gyfer costau blwyddyn gyntaf sy'n £335 mil i'w ad-dalu dros 6 blynedd.
 - Ystyriodd y Grŵp Buddsoddi Strategol gynnig ar gyfer cyllid i gyflwyno rhaglen o adfywio trefol drwy gyflenwi llety busnes modern. Argymhellir dyrannu £1.615 miliwn i'r fenter hon, ond bydd hyn dros dro yn amodol ar waredu safleoedd masnachol, y rhagwelir yn ystod 2015/16.
 - Mae'r Grŵp Buddsoddi Strategol yn argymhell cynnal y dyraniad a neilltuwyd ar gyfer unrhyw argyfyngau annisgwyl, sef £0.5miliwn, yn unol â 2014/15.
- 4.7 Mae Atodiad 1 yn dangos y prosiectau a restrir gyda'r cyllid a argymhellir ar gyfer pob un. Mae pob prosiect sy'n cael ei argymhell i'w gymeradwyo yn cael ei ddangos o dan golofn wahanol yn yr atodiad:
- PB Highways - £2.085miliwn. Mae hyn yn £1.75miliwn o fenthyca darbodus i'w gefnogi gan y gyllideb refeniw fel y cymeradwywyd gan y Cyngor ar 3 Chwefror 2015, ynghyd â chais am £335 mil arfaethedig am gyllid Salix.
 - Cronfeydd y Cyngor - Mae'r rhain yn gronfeydd fel grantiau cyffredinol, derbyniadau cyfalaf, a chronfeydd wrth gefn heb eu gwario. Mae'r arian hwn am flwyddyn yn unig.

4.8 Mae aelodaeth y Grŵp Buddsoddi Strategol fel a ganlyn:

- Aelod Cabinet - Cyllid ac Asedau
- Aelod Cabinet - Datblygu Economaidd
- Aelod Cabinet - Moderneiddio a Pherfformiad
- Cynrychiolydd o bob Pwyllgor Archwilio
- Cyfarwyddwr Corfforaethol - Uchelgais Cymunedol ac Economaidd
- Pennaeth Cyllid ac Asedau
- Rheolwr - Swyddfa Rhaglen Gorfforaethol

5. **Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

Mae prosiectau wedi cael eu hadolygu i sicrhau eu bod yn bodloni amcanion corfforaethol y Cyngor.

6. **Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?**

6.1 **Goblygiadau Cost**

Mae costau'r cynlluniau yn cael eu dangos yn Atodiad 1. Bydd y costau Benthycia Darbodus yn cael eu diwallu drwy gyllideb refeniw 2015/16.

6.2 **Goblygiadau o ran Staffio / TG / Swyddfeydd**

Mae'n ofynnol i bob prosiect newydd gwblhau Cynnig Prosiect neu ffurflen Achos Busnes a bod unrhyw oblygiadau penodol yn cael eu trafod yn ystod y cam hwnnw.

6.3 **Asesiad o Effaith ar Newid Hinsawdd - Lliniaru ac Addasu:**

Mae prosiectau cyfalaf newydd yn destun craffu gan y Grŵp Buddsoddi Strategol. Bydd pob achos busnes yn dangos, lle bo'n briodol allyriadau tunnell carbon perthnasol cyn ac ar ôl prosiect, gan nodi a yw'r prosiect yn allyriad carbon cadarnhaol, negyddol neu niwtral. Yn ogystal, mae angen sicrhau bod prosiectau cyfalaf newydd yn ddiogel ar gyfer y dyfodol ac yn gallu addasu i newid yn yr hinsawdd.

Bydd cynnydd / gostyngiad yn y defnydd o offer TG yn effeithio ar gostau trydan a chost carbon.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Aseiad o Effaith ar Gydraddoldeb a gynhaliwyd ar y penderfyniad?

Bydd y dyraniadau bwriedig ar gyfer bob prosiect yn cael eu hail-asesu cyn cychwyn i gadarnhau nad oes unrhyw effaith arwyddocaol. Mae'r broses AEC yn cael ei hintegreiddio i bob cynnig yn y dyfodol ar gyfer prosiectau cyfalaf.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

Rhoddodd Penaethiaid Gwasanaeth gymeradwyaeth i gyflwyno'r ceisiadau. Mae cynrychiolwyr y pwyllgorau Cabinet ac Archwilio wedi bod yn rhan o'r broses.

Mae pob aelod wedi cael gwybod am y cynigion, gyda chopïau caled o'r ceisiadau yn cael eu lleoli yn ystafell yr Aelodau, Neuadd y Sir, Rhuthun a chynigion prosiectau ar gael i'w gweld ar Mod.Gov.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'n rhaid i'r Cyngor barhau i fuddsoddi yn briodol yn ei asedau. Gyda'r gostyngiad parhaus yng ngwir werth cronfeydd Llywodraeth Cymru, mae'r Cyngor yn gorfod dibynnu ar ei adnoddau ei hun fwyfwy.

10. Pa risgiau sy'n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Risgiau sy'n gysylltiedig â pheidio cytuno â'r argymhellion

Byddai risgiau posibl yn cynnwys cynlluniau ddim yn symud ymlaen, colli grant ac amhariad ar wasanaethau. Byddai cyflwr asedau yn parhau i ddirywio os na fuddsoddir, a gall hyn arwain at golli gwasanaethau pwysig.

10.2 Risgiau sy'n gysylltiedig â chytuno â'r argymhellion

Nid oes unrhyw brosiect cyfalaf heb risg. Fodd bynnag, mae'r holl gynlluniau'n cael eu hadolygu gan y Grŵp Buddsoddi Strategol ac maent hefyd yn destun monitro ac adrodd misol parhaus.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Gofynnir i Awdurdodau Lleol dan Adran 151 Deddf Llywodraeth Leol (1972) wneud trefniadau i weinyddu eu materion ariannol yn gywir.